

1. Лист заступника голови Вінницької обласної ради до Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України від 14.03.2007 року № 207–10–232.

2. Лист заступника голови Вінницької обласної державної адміністрації до Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України від 13.03.2007 року № 01–1-27–1363.

3. Лист керуючого справами виконавчого комітету Вінницької міської ради до Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України від 30.03.2007 року № 04–3-14–1958.

4. Лист керуючого справами виконавчого комітету Вінницької міської ради до Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України від 15.05.2007 року № 04–3-5–3186.

5. Регіональна виконавча влада України: історія і сучасність / Н. Р. Нижник, В. П. Новик, С. А. Романюк та ін. — К. : Секретаріат Кабінету Міністрів України, 2007. — 409 с.

6. Регіональний портрет України / за заг. редакцією Ю. Тимошенко. — К. : УНЦПД, 2003. — 336 с.

7. Рішення виконавчого комітету Вінницької обласної ради народних депутатів від 27.03.1991 року № 84 “Про програму розвитку української мови та інших національних мов в області на період до 2000 року” ; [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.vinrada.gov.ua/>

8. Рішення Вінницької обласної ради від 19.03.2004 року № 514 “Про програму розвитку і функціонування української мови на 2004–2010 роки” ; [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.vinrada.gov.ua/>

9. Рішення Вінницької міської ради від 03.06.2004 року № 1095 “Про заходи щодо виконання у м. Вінниці обласної Програми розвитку і функціонування української мови на 2004–2010 роки” ; [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.vinrada.gov.ua/>

10. Рішення Вінницької міської ради від 27.12.2002 року № 187 “Про затвердження Програми розвитку освіти міста Вінниці на 2003–2012 роки” ; [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.vinrada.gov.ua/>

11. Розпорядження Представника Президента України Вінницької обласної державної адміністрації від 13.12.1992 року № 91 “Про хід виконання рішення облвиконкому від 27.03.91 № 84 “Про програму розвитку української мови та інших національних мов в області на період до 2000 року” ; [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.vin.gov.ua>

ДІАЛЕКТНИЙ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ПРИЗВИСКЬ У СОЦІОГРУПІ “ШКОЛЯР”

Чучвара А. Діалектний вплив на формування прізвиськ у соціогрупі “школяр”.

В статті розкрито роль діалектів у формуванні неофіційного іменника сучасного школяра. Матеріал для дослідження зібрано шляхом письмового опитування учнів загальноосвітніх навчальних закладів Львівської області. Проаналізовано анкети респондентів, які навчаються в сільських, міських та містечкових школах регіону. Розглянуто діалектні особливості засвідчених антропонімів.

Ключові слова: індивідуальне прізвисько, відапелятивне неофіційне ім'я, діалект, говір, соціогрупа “школяр”.

Чучвара А. Диалектное влияние на формирование кличек в социогруппе “школьник”.

Раскрыто роль диалектов в формировании прозвищ современного школьника. Материал для исследования собран путем письменного опроса учеников общеобразовательных учебных заведений Львовской области. Проанализировано анкеты респондентов, обучающихся в деревенских, городских школах, а также в школах поселков региона. Рассмотрено диалектные особенности собранных антропонимов.

Ключевые слова: индивидуальное прозвище, отапеллятивное неофициальное имя, диалект, говор, социальная группа “школьник”.

Chuchvara A. Dialect influence on nicknames' forming in “schoolchild” social group.

The role of dialects in the formation of modern pupils' nicknames was revealed. The material for investigation was obtained by means of written interviewing of the secondary schools' pupils in Lviv region. The questionnaires of respondents who study in schools of villages, cities and small towns of the region were analyzed. Dialectal peculiarities of obtained anthroponyms were considered.

Key words: individual nickname, informal name derived from appellative, dialect, social group “schoolchildren”.

У сучасному мовознавстві вже існує думка про те, що прізвиська входять у систему усного побутового, просторічного, говіркового та жаргонного мовлення, слугують за джерело вивчення специфіки місцевої говірки. У селах і містечках мовлення частини населення (осо-

бливо старшого покоління) містить ознаки традиційної говірки, мова молоді більшою мірою мала б відповідати літературній нормі. Однак мовознавці зазначають, що діалектні ознаки впливають на прізвиська усіх поколінь (див. праці Матвіяса 2000, Михальчук 2007, Чабаненка 2005, Шульської 2007 та ін.). Оскільки питання про вплив територіальних різновидів мови на спектр засобів неофіційного іменування ще мало вивчене, у статті, на матеріалі прізвиськ школярів, розглянемо діалектний вплив на формування прізвиськ учнів загальноосвітніх навчальних закладів Львівської області.

Для написання статті джерельною базою послужили неофіційні імена, що зазнали говіркового впливу. Ілюстративний матеріал зібрано шляхом письмового опитування учнів 9–11 класів загальноосвітніх шкіл Бродівського, Буського, Городоцького, Жовківського, Золочівського, Кам'янка-Бузького, Пустомитівського, Радехівського, Сокальського та Яворівського районів Львівської області. Вибіркова сукупність опитаних становить 2000 респондентів, серед яких 1410 школярів сільських шкіл, 423 — міських шкіл та ще 167 вихідців із шкіл містечок.

Діалектні ознаки характерні для місцевих різновидів певної мови, перехідних говірок та говорів [1 : 3; 5 : 4]. Словниковий фонд діалектів формують лексичні одиниці, формально тотожні з елементами лексико-семантичної системи літературної мови, а також специфічні, що за матеріальним вираженням різняться від літературних. Специфічні лексичні одиниці діалектів поділяються на два типи — власне лексичні та етнографічні. Власне лексичні діалектизми збігаються за значенням із літературно-нормативними словами, це діалектні синоніми до загальнонародних слів; етнографічні — називають місцеві реалії, які не використовуються на решті території, не мають у літературній мові синонімічних відповідників [11 : 137].

Засвідчені в анкетах респондентів прізвиська, що функціонують на території Західної України, закономірно ілюструють особливості говірок південно-західного наріччя української мови, зокрема ознаки надністрянського, надсянського, волинського говорів галицько-буковинської та волинсько-подільської групи діалектів. Засобами розрізнення цих говорів стали фонетичні, словотвірні, морфологічні, лексичні та семантичні ознаки. Наш матеріал засвідчив найбільшу кількість прізвиськ, на яких позначився лексичний вплив діалектів. Причину вбачаємо в тому, що об'єктом опису стали прізвиська як са-

моїтні номінативні одиниці, які функціонують в межах діалектної системи села, міста чи містечка.

Надністрянський говір. Один з говорів галицько-буковинської групи південно-західного наріччя, поширений на території більшої частини сучасної Львівської, південних районів Тернопільської та північно-західних районів Івано-Франківської областей [1 : 219; 3 : 387–388].

Вплив фонетичних ознак говору. Прізвиська *Боцманетко* (сmt. Запитів КБ¹), *Плецоц* (с. Муроване Пст) відображають перехід фонем [а] після м'яких приголосних в [е]; імена *Кугут* (с. Велике Колодно КБ), *Мутика* (с. Заверещиця Грд) вказують на те, що ненаголошене [о] зазнає “укання”, у вимові зближується з [у]; найменування *Бурак* (с. Великосілка КБ) розкриває втрату розрізнення [р] : [р'], появу ствердлого [р]; назва *Цьвех* (с. Велике Колодно КБ) відображає неоднаковий розвиток губного приголосного + j, зокрема втрату j з наступним пом'якшенням губного приголосного; прізвисько *Єндик* (с. Словіта Злч) вказує на появу протетичного [й]; прізвисько *Китаїць* (с. Заверещиця Грд) ілюструє властиве для ненаголошеного вокалізму надністрянських говірок нерозрізнення голосних середнього і високого піднесення. Так, фонема [е] не розрізняється з [и] в ненаголошених складах, що сприяє регресивній асиміляції [е] до [і] в позиції після j (ї) [5 : 197]; див. ще ім'я *Кітка* (с. Словіта Злч) — пор. діал. *кітка* “кішка” [Шило : 142] та ін.

Вплив діалектного словотвору. Діалектні слова, при спільній зі словами літературної мови кореневій морфемі, відрізняються словотвірними афіксами [1 : 182]. Пор., для прикладу, назву *Сухарина* (с. Пікуловичі Пст), яка позначає носія, що любить їсти сухарики (діал. *сухарина* “сухар” [СУМ, IX : 864]), прізвисько *Тика* (повне ім'я *Високий як тика дурний як мутика*) (с. Заверещиця Грд), що є засобом характеристики зросту школяра (діал. *тика* “тичка, тичина” [СУМ, X : 110]).

Вплив морфологічних ознак говору ілюструє прізвисько *Синий* (с. Хлівчани Скл), вказує на вирівнювання прикметників м'якої групи під впливом твердої.

Вплив лексичних ознак говору. Прізвиська *Бузько*, *Бузьок* (сmt. Запитів КБ) позначають високих школярів (пор. діал. *бузько*, *бузьок* “лелека” [Шило : 60]); імена *Бундзик*, *Бунзик* (сmt. Красне Бск; с. Андріївка

¹ Тут і далі див. список умовних скорочень у кінці статті.

Бск) вказують на повних носіїв (пор. діал. *бундзик* “пиріг із сиром, кашею” [Шило : 62], “чорний житній калачик” [Горбач : 28]); найменування *Вредна* (с. Муроване Пст) виділяє вперту школярку (пор. діал. *вредний* “капосний” [ВТСУМ : 206]); назва *Зупа* (с. Керниця Грд) ідентифікує денотата, який любить поїсти (пор. діал. *зупа* “суп” [Шило : 130], див. ще *зупка* “рідка страва з картоплею й крупами” [Горбач : 49]); прізвисько *Їмость* (с. Великосілки КБ) позначає побожну школярку (пор. діал. *йімос’ц’* “попада” (див. польськ. *jejmość, jej miłość*) [Горбач : 50]); ім’я *Козутик* (с. Велике Колодно КБ) вказує на войовничий характер носія (пор. діал. *когут* “півень” [СУМ, IV : 207]); найменування *Коцур* (сmt. Запитів КБ) підкреслює агресивність денотата (пор. діал. *коцур* “кіт; старий кіт” [Шило : 151], див. ще польськ. *kosur* [Горбач : 55]); назва *Льота* (с. Підберізці Пст) ідентифікує школярку, яка любить пліткувати (пор. діал. *пльоткарити* “поширювати плітки” [Шило : 209], див. ще діал. *пльотка* “сплетня; сплетнярка” (від польськ. *plotka*) [Горбач : 72]); прізвисько *Мештова* (с. Мшана Грд) позначає учня, мама якого продає чоботи (пор. діал. *мешти* “туфлі” (від польськ. *meszty*) [Горбач : 62]); ім’я *Мутика* (повне ім’я *Високий як тика дурний як мутика*) (с. Заверещиця Грд) вказує на розумові здібності носія (пор. діал. *мотика* “сапа (з півокруглим вістря); двозуба мотика” [Горбач : 64]); найменування *Пательня* (с. Муроване Пст) характеризує форму обличчя школяра (пор. діал. *пательня* “сковорода” [Шило : 195]); назва *Плецок* (с. Муроване Пст) інформує про улюблену страву школяра (пор. діал. *пляцок* “печений святковий пиріг” [Шило : 209]); прізвисько *Тлумку* (с. Андріївка Бск) позначає нерозумного носія (пор. діал. *тлумитис’і* — товктися, пустувати (від польськ. *tłumić*) [Горбач : 88]); ім’я *Фірман* (сmt. Запитів КБ) вказує на учня, який вміє керувати “фірою” (пор. діал. *фірман* “візник”; див. також діал. *фіра* “віз, підвода” [СУМ, X : 601]); найменування *Чіча, Чічі* (с. Андріївка Бск) підкреслюють вроду школяра (пор. діал. *чічий* “гарний” [Шило : 275], див. також діалектний вираз дитячої мови — *чічі*, “квітка, щось гарне” [Горбач : 97]) та ін.

Надсянський говір. Один з говорів галицько-буковинської групи південно-західного наріччя, що формується під впливом польської мови і сусідніх, насамперед наддністрянських, говірок [4 : 388–390; 5 : 203–204]. Надсянські говірки функціонують на заході трьох районів Львівської області — Яворівського, Мостиського, Старосамбірського, а також в окремих населених пунктах Польщі. За охоплюваною територією, серед інших говорів української мови, надсянський говір

найменший. Мовне та етнічне змішування українського та польського населення, що проживало на одній території, тривалий контакт української та польської мов вплинули на проникнення полонізмів у надсянський говір та українізмів у говори польської мови [4 : 388–390; 8 : 87–88; 12].

Вплив фонетичних ознак говору. Назва *Вогірок* (с. Завадів Явр) засвідчує наявність протетичного приголосного [в]; ім’я *Жолоді* (с. Смолин Явр) вказує на заступлення [о] : [у] в ненаголошеному складі; найменування *Япко* (с. Нагачів Явр) передає знеголошення приголосних під впливом асиміляції, це риса, характерна майже для всіх південно-західних діалектів [5 : 181]. Фонетичні риси записаних прізвиськ відображають впливи польської мови, зокрема, див. прізвисько *Дзюрка* (сmt. Немирів Явр), що є засобом номінації школяра — поганого воротаря (від польськ. *dziura*); назва *Пахньонца* (с. Глиниці Явр) позначає школярку, від якої гарно пахне (від польськ. *pachnący*); ім’я *Фільзоф* (с. Наконечне Явр) вказує на школяра, що багато мудрує, удається в зайві, непотрібні міркування, вигадує щось незвичайне (від польськ. *filozof*); прізвисько *Чичуляда* (с. Прилбичі Явр) позначає школяра, який зламав зуб, коли їв шоколадку (від польськ. *czekolada*).

Вплив лексичних ознак говору простежено на прикладі імен: *Грис* (повне ім’я *Мішок з грисом*) (с. Нагачів Явр) (пор. діал. *грис* “висівки” [СУМ, II : 169], див. також діал. *грис* “отруби, луска із змеленого зерна” (польськ. *grys*) [Горбач : 40]); *Мацьона* (с. Любині Явр) (пор. діал. *мацьонкий, мацьонький* “малесенький” [Шило : 171]) та ін.

Волинський говір. Один із говорів волинсько-подільської групи південно-західного наріччя, охоплює південні райони Волинської, Рівненської, Житомирської, а також північні райони Львівської, Тернопільської, Хмельницької і Вінницької областей [2 : 86].

Вплив фонетичних ознак говору. Прізвисько *Гиндик* (с. Березівка Рдх) відображає тенденцію до вживання протетичного [г] (пор. діал. *гиндик* “індик” [СУМ, II : 61]); назви *Банек* (с. Варяж Скл), *Пацето* (сmt. Дробровір КБ) вказують на заступлення фонем [а] в позиції після м’яких приголосних та перехід в [е]; ім’я *Зайць* (с. Стенятин Скл) розкриває нерозрізнення [е] : [и] в ненаголошених складах, регресивну асиміляцію [е] до [і], зокрема в позиції після *j* (ї); прізвисько *Мнесо* (с. Варяж Скл) ілюструє наявність двофонемної сполуки [мн], що часто виступає після [м]; назва *Пуричка* (с. Березівка Рдх) відображає не лише характерне для південноволинських говірок “укання” (пор. порнчка — пуричка), але й те, що відповідно до етимологічного [о] в новозакритому складі

поряд із переважаючим [i] виступає монофтонг [и] (пор. порнчка — пурчка); див. ще ім'я *Фасоля* (с. Стенятин Скл), пор. діал. *фасол'і* (тичка) “квасоля” (польськ. — лат. *fasola*) [Горбач : 90] та ін.

Вплив лексичних ознак говору. Прізвисько *Балемба* (с. Вузлове Рдх) позначає носія, який, за відповідями респондентів, “швендяє по школі” (пор. діал. *балемба* “роззява” [Шило : 45]); ім'я *Боцюн* (с. Реклинець Скл) вказує на високого школяра (пор. діал. *боцюн*, *боцян* “дедека” [СУМ, I : 223]); найменування *Бульбас* (с. Павлів Рдх) виділяє денотата, який любить їсти картоплю (пор. діал. *бульба* “картопля” [Шило : 61]); назва *Вогер* (с. Сасів Злч) виділяє школяра, який швидко бігає (пор. діал. *вогир*, *вогір*, *огір* “жеребець” [Шило : 78]); прізвисько *Вуйко* (с. Варяж Скл) позначає товариського носія (пор. діал. *вуйко* “дядько по матері, брат матері” [СУМ, I : 785]); ім'я *Пацето* (сміт. Добротвір КБ) вказує на повного денотата (пор. діал. *паце*, *пацетко* “порося” [Шило : 196]); найменування *Варгатию* (с. Білий Камінь Злч) виділяє школяра, який має великі губи (пор. діал. *варга* (від польськ. *warga*) “губа” [Шило : 66]); назва *Дзік* (с. Острів Скл) є засобом номінації денотата, що виявляє неадекватну поведінку, шалений (від польськ. *dziki* “дикий”); прізвисько *Шприха* (с. Ясенів Брд) є засобом номінації високого та худого носія (пор. діал. *шприха* “спиця в колесі” (від польськ. *szprycha*) [Горбач : 100]) та ін.

Зафіксовано *семантичні діалектизми*, що мають інші значення, ніж літературно-нормативні лексеми. Ім'я *Ксьондз* (с. Вузлове Рдх) вказує на школяра, батько якого священник, найменування *Ксьонз* (с. Зозулі Злч) позначає носія, який прислуговує в церкві. Так, лексеми *ксьондз* та *ксьонз* виступають семантичними діалектизмами у говірках сіл, вживаються не з усталеним у мовній практиці значенням “польський католицький священник” [СУМ, IV : 380], діал. *кс'индз* “священик” (від польськ. *ksiądz* : *księdza*) [Горбач : 56].

Межа між волинським та наддністрянським, подільським говорами проходить приблизно по лінії Белз — Великі Мости — Буськ — Золочів — Збараж — Красилів — Хмільник — Калинівка — Тетіїв [2 : 86]. Так, на умовній межі волинського та наддністрянського говорів зафіксовано *фонетичні діалектизми*, як: *Кугут* (м. Кам'янка-Бузька) — пор. діал. *когут* [СУМ, IV : 207]; *Лемпочкін* (м. Кам'янка-Бузька) — пор. літературний відповідник — *лампочка*; *Пацетко* (м. Великі Мости Скл) — пор. розм. *паця* “маля свині; порося” [СУМ, VI : 103]; *Фасолька* (м. Буськ) — пор. літературний відповідник — *квасоля*; *Шкелет* (м. Буськ) — пор. літературний відповідник — *скелет* [СУМ, XI : 473] та ін.

Словотвірні діалектизми. Засвідчено діалектні слова лексико-словотвірного різновиду, що мають спільні з відповідними словами літературної мови кореневі морфеми, однак відрізняються словотвірними афіксами, пор. прізвисько *Мудрик* (м. Кам'янка-Бузька) — розумний школяр (діал. *мудрик* “мудрак” [ВТСУМ : 694]).

Лексичні діалектизми. Прізвисько *Клапай* (м. Буськ) позначає школяра, який має великі вуха (пор. діал. *клапайка* “зимова шапка-вушанка” [Шило : 143]); найменування *Кугут* (м. Кам'янка-Бузька) виділяє носія, який любить бійки (пор. діал. *когут* “півень” [СУМ, IV : 207]); ім'я *Пулітко* (м. Великі Мости Скл) вказує на денотата, який швидко ходить (пор. діал. *пуля* “курча” [ВТСУМ : 1188]; *пул'ін'ка*, *пул'-пул'* “приманка качат” [Горбач : 75]); назва *Румбарбар* (м. Буськ) вжита на позначення червоного носія, ймовірно, за кольором обличчя (пор. діал. *румбар*, *румбамбар*, *ромбамбар* “ревінь” [Шило : 230–232]); прізвисько *Дзік* (м. Буськ) позначає буйного, негтовного школяра (пор. польськ. *dziki* “дикий”) та ін.

Отже, неофіційний іменник школяра Львівщини зазнає впливу наддністрянського, надсянського, волинського говорів галицько-буковинської та волинсько-подільської групи діалектів південно-західного наріччя української мови.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у виявленні закономірностей формування прізвиськ, відповідних літературній нормі та нелітературним формам загальнонародної мови.

Умовні скорочення назв районів

1. Брд — Бродівський
2. Бск — Буський
3. Грд — Городоцький
4. Жвк — Жовківський
5. Злч — Золочівський
6. КБ — Кам'янка-Бузький
7. Пст — Пустомитівський
8. Рдх — Радеківський
9. Скл — Сокальський
10. Явр — Яворівський

1. Бевзенко С. П. Українська діалектологія : навч. посіб. / С. П. Бевзенко. — К. : Вища шк., 1980. — С. 3–31; 208–230.

2. Воронич Г. В. Волинський говір / Г. В. Воронич // Українська мова. Енциклопедія. — К. : Вид-во “Укр. енци. ім. М. П. Бажана”, 2004. — С. 86–87.

3. Гриценко П. Ю. Наддністрянський говір / П. Ю. Гриценко // Українська мова. Енциклопедія. — К. : Вид-во “Укр. енци. ім. М. П. Бажана”, 2004. — С. 387–388.
4. Гриценко П. Ю. Надсянський говір / П. Ю. Гриценко // Українська мова. Енциклопедія. — К. : Вид-во “Укр. енци. ім. М. П. Бажана”, 2004. — С. 388–390.
5. Жилко Ф. Т. Нариси з діалектології української мови : навч. посіб. / Ф. Т. Жилко. — К. : Рад. шк., 1966. — С. 173–239.
6. Жовтобрюх М. А. Проблеми взаємодії української літературної мови і територіальних діалектів / М. А. Жовтобрюх // Мовознавство. — 1973. — № 1. — С. 3–15.
7. Козачук Г. О. Взаємодія літературної і діалектної побутової лексики / Г. О. Козачук // Мовознавство. — 1985. — № 2. — С. 44–47.
8. Матвіяс І. Г. Українська мова та її говори / І. Г. Матвіяс. — К. : Наук. думка, 1990. — 168 с.
9. Матвіяс І. Г. Засади української діалектології / І. Г. Матвіяс // Мовознавство. — 2000. — № 1. — С. 3–9.
10. Михальчук О. Особливості формування сучасних українських прізвиськ / О. Михальчук // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. Слов'ян. філологія. — Чернівці; 2007. — Вип. 356–359. — С. 325–328.
11. Струганець Л. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ століття / Л. Струганець. — Тернопіль : Астон, 2002. — 352 с.
12. Хомчак Л. До функціонування надсянських говірок в умовах білінгвізму [Електронний ресурс] / Л. Хомчак. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/spml/2008_12/53khomchak.pdf
13. Чабаненко В. Прізвиська Нижньої Наддніпряниці : словник / В. Чабаненко. — Запоріжжя, 2005. — Кн. 1. — 260 с.
14. Шулська Н. Лексичні діалектизми як твірні основи поліських прізвиськ / Н. Шулська // Волинь філологічна : текст і контекст. Західнополіський діалект у загальноукраїнському та всеслов'янському контекстах : зб. наук. пр. — Вип. 4 / Упорядкування Г. Л. Аркушина. — Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. — С. 409–412.

Словники

- ВТСУМ** — Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел]. — К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2009. — 1736 с. : іл.
- Горбач** — Горбач О. Північно-наддністрянська говірка й діалектний словник с. Романів Львівської області / О. Горбач. — Мюнхен, 1965. — 103 с.
- СУМ** — Словник української мови : У ХІ т. / [за ред. І. К. Білодіда]. — К. : Наук. думка, 1970–1980.
- Шило** — Шило Г. Наддністрянський регіональний словник / Г. Шило. — Львів, 2008. — 288 с.

СЛОВОТВІРНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ ОДЕЩИНИ

Хаценко Л. І. Словотвірні особливості діалектної лексики Одещини.

В статті діалектна лексика говорів Одещини аналізується з точки зору її словотвірних особливостей: розглядаються способи творення діалектизмів, специфіка використання словотвірних формантів.

Ключові слова: способи словотворення, діалектна лексика, мотивуюче слово, дериват, словотвірний формант.

Хаценко Л. И. Словообразовательные особенности диалектной лексики Одешины.

В статье диалектная лексика говорів Одешины анализируется с точки зрения её словообразовательных особенностей: рассматриваются способы словообразования диалектизмів, специфика использования словообразовательных формантов.

Ключевые слова: способы словообразования, диалектная лексика, мотивирующее слово, дериват, словообразовательный формант.

Hatsenko L. I. Derivative peculiarities of Odessa region's dialect lexis.

The article deals with the analysis of the dialect vocabulary of Odessa region from the point of view of its word-building peculiarities: the ways of forming of dialectisms and the peculiarity of using the word-building affixes are being viewed in the article.

Key words: ways of word-building, dialect vocabulary, motivator, derivative, word-building affix.

На Україні діалектологія як наукова дисципліна почала формуватися приблизно з середини 18 ст. У працях з української діалектології дослідники найчастіше описували фонетичні та морфологічні особливості українських говорів, зрідка називали деякі синтаксичні риси і майже зовсім не вивчали лексичні та словотвірні особливості говорів. У 1877р. була опублікована праця К. Михальчука “Наречия, поднаречия и говоры Южной России в связи с наречиями Галичины” [12], у якій була зроблена перша серйозна спроба класифікації українських говорів. Свій поділ українських говорів на три наріччя (українське, русинське і поліське) К. Михальчук зробив за фонетичними і морфологічними рисами. Але Михальчук зазначав, що діалектологи